

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk Rónai Frigyes kiadó címére küldendők.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona
negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyíltár: sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

Megjelenik minden vasárnap.

XXIX. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
JAMBRIKS LAJOS.

49. szám.

A városi pénzürtékek kezelése és ellenőrzése.

Nemrég olvastuk, hogy Sátoraljaujhelyen nagy sikkasztá-nak jöttek a nyomára — melyet a város közszereitnek őrvendő s általánosan tisztelt pénzürtékeket követett el. Mintha olvastam volna hasonló sikkasztásról — s talán nem is olyan régen.

Igaz! Ezenként folyton emelkedőben van a hivatali sikkasztások szomorú statisztikája, hiszen ez a mai túlekedő, materialistikus kor dühöngő betegsége.

Amint az újságokból naponként olvashatjuk sikkasztásnak — az államnál, a városoknál, bankoknál s egyéb vállalatoknál, szövetkezeteknél — boltokban stb. stb. stb.

A sikkasztási esetek majd mind egyformák, csak a szereplő személyek a változók.

Es bár rejtetes konsequenciája van ezeknek a bűnöknek — mégis — és pedig mindig nagyobb, nagyobb számmal akadnak olyanok, akik hozzányulnak a kezükre, illetőleg őrizetükre bizott idegen pénzekhez — hogy aztán az ideig-óráig tartó, igazán jobbít — kedvezőbb helyzet után következzék az előre látható és tudható bűnhődés.

Mert hiszen az ilyesféle bűnös manipuláció előbb — vagy utóbb — de egyszer napvilágra jut — felfedeztetik.

Es csupán attól függ — hogy milyen az ellenőrzés, melyet az arra hivatott felettes hatóság a pénz kezelőre gyakorol.

Hogy mi viheti rá az embereket arra, hogy a kezükre bizott idegen vagyont elsikkaszták — a motivumokat én a következő lélektan és gyakorlati okokra tudom visszavezetni.

Az embereket életviszonyaik tekintetében a legáltalánosabban 2 osztályba lehet sorozni.

Vannak ugyanis, akiknek nagy családról kell gondoskodniuk s akik csekély jövedelmükből a legjobb igyekezet s a legjobb akarat mellett sem képesek a maguk és családjuk minden igényét kielégíteni.

Vannak továbbá olyanok, akik nagy urak paszsióknak hódolva, költsékeznek s könnyelmű életmódot folytatnak s akiknek jövedelmük ily körülmények között nem lévén elegendő: adósnágot adósnágra halmoznak s minden napjokat a hitelezők könyörtelen zaklatása és üldözése zavarja és nyugtalanítja.

Nos tehát, ha az ilyen emberek egyszer olyan állásba jutnak, ahol pénzt is kezelnek, ugyan mit fognak cselekedni?

Ha erős lelkűek, ha a becsatlenség helyett inkább nyomorogni, éhenhalni készek, ha a hivatali eskü szentségét megsérteni nem akarják, hat tovább küzdenek, de úgy élnek, hogy embertársaik előtt mindenkor felemelt fővel jelenhetnek meg s a legkevésbé sincs okuk rettegni és kétágybeesni a számonkérés idején.

De hogyha ezek az alapján véve nem rosszak, nem elég szilárd jellemük s a pénz őröge kísértésbe hozza őket — könnyen hozzányulnak a kezükre bizott vagyonhoz.

Lehet, hogy nagy lelki küzdelmek után jut idáig a sikkasztó, de hogyha egyszer elvett valamennyit a más pénzből, jön utána a többi, előbb kísérletképen talán csak 10—20 korona, majd 100—1000 korona és még több, amennyi csak van a kezében.

Csak először megy nehezen — amikor még talán a lelkiismeret szava is tiltakozik ellene — aztán már jön a megszokás s a lelkiismeret tiltakozó szava már nem hallatszik.

S mi ennek a következménye?

Igen sokszor szép reményekre jogosító karriérnek lesz szomorú vége ez által — s a lóverseny — a kártya, pezsgő s egyéb urak paszsiók után jön a börtön vagy legjobb esetben az „új világ-rész“ s nem ritkán egy golyó.

Existenciák pusztulnak el s egész családok — ártatlan gyermekek — jutnak az elzűllés útján, az erkölcsi és anyagi romlásba.

Es ez fájdalom, ugyszólván napról-napra tapasztalható.

Be kell hát már egyszer látni ugy az államkormányzatnak, mint a törvényhatóságoknak, hogy ezen a téren sokat kellene tenni. Olyan üdvös irányzat és rendszer meghonosításával, a melyek által a bajok orvosoltatnának s a folyton ismétlődő sikkasztás lehető meggátására alkalmassak volnának. Az ellenőrzésnek a legteljesebbé, intenzivebbé tétele által lehetne a legtöbbet itt elérni.

Szerény véleményem szerint ugyanis a közgazdaságban mindenütt lehet, sőt hangulyozom kell is egyszerűsíteni, csakis ezen a téren nem szabad, mert annak nagy ára lehet.

Hogy miképen képzelem én a gyakorlatban magvalósítani eszméimet — arra is rá fogok térni.

A hivatali eskü s a tiszti biztosíték azok a legáltalánosabban használt követelmények, melyek a pénzürtékező hivatalnok hivatali ténykedéseit illetőleg garanciát képeznek.

Az eskü — a melyben bizonyos morális óvadék nyújtását teljesíti a közhivatali személy — igen problematikus biztosíték, mert az általam előbb vázolt körülmények és viszonyok között az illető pénzürtékező könnyen lelép a becsület útjáról, kivált akkor, amikor nagy érdekekről, vagy sok pénzről van szó.

A tiszti biztosíték — mint gazdasági érték

Tárca.

Vadrózsák.

Leörtem azt az ágat,
Mely akkor rénk hajlott,
Hogy ajkon ajk bevált,
Mi szívünk titka volt.

Es hogy meglátogattam
A régi fát mejját,
A pusztá száraz ágról,
Ah egy levél sem írt!

A fa milyen virágos,
Mely aszdag volt az ág,
Tekintetted mily égő,
Csörgő szárad, mily lígy!

Leörtem azt az ágat,
Amely rénk borult,
Beszéltem egyre hozzá
S könyvem rója hullt.

S bár sírtam, bír beszéltem,
Az ág üres maradt:
Tört szíven, tő l faigon
Lomb többé nem fakad.

A szülők büne.

A szüleim birtoka szomszédos volt a Darlandné birtokával, ki elváltan élt a férjétől. Egyetlen leánya volt körülbelül velem egykoru. Együtt töltöttük gyermekkorunkat egész addig az ideig mikor nekem kollégiumba, neki az apocazárdába kellett mennie.

A nagy szünidő alatt minden esztendőben újra találkoztunk megnőve, megváltozva, ámulatba esve. Es észrevétlenül elértük, ó a tizennyolcadikat, én a huszadik életévünket, mikor is úgy tűnt fel előttem a lányka, mint a gubóból kibujt pillangó.

Szemei égkékek, arca piros és nevetése patak csergése. Új titokzatos erőt sejtettem benne s csakhamar

megtudtam, hogy ő maga is tudatában van annak és ég azt próbára tenni.

Tetszett neki a zavar, melyet újjaink érintkezése, halkan a homlokához érése, vagy kezének a karomra tektetése nekem okozott, ha valamely könyvet olvastunk. Nagy kedvét lelta abban is, hogy elvitatott tőlem egy vagy más tárgyat, mely előttem becses volt.

Ezek a veszélyes játékok nagy izgatottságot keltek bennem s igyekeztem gyorsan kitérni előlük azzal, hogy engedtem a szeszelyeinek.

Mindentéle ingerlő kérdésekkel faggatott, melyek gyakorta bosszúságba hoztak; megalázva, kis gyermek színvonalára süllyesztve éreztem magamat, majd viszont exaltált állapotba hozott kihívó tekinteteivel s majdnem féltés erőt éreztem magamban, ugy hogy reszkettem, mint valami örvény avagy büntény előtt.

Máskor ismét magával vonszolt a parkban, állítólag ibolyát kerenni s majd a szoknyáját kellett kiszabadítanom a tükéből majd őt magát a sűrű bozótból; majd ismét versenyt futottunk a fasorokban s kipirulva, felbomlott hajjal, lihegve vetette magát a karjaimba. Ilyenkor aztán komolyan megharagudtam.

— Vége legyen! kiáltottam rá.

Valóban meg tudtam volna őt verni. De megtektem magamat és szelidbben tettem hozzá:

— Nos legyen eszed!

— Eszem? — kérdezte. — Hát mit tettem én?

Még kihívóbban, ésbontóbban meresztette rám a nagy szemeit; gyönyörködött a zavaromon s újra kérdezte:

— Nos? Hát van abban valami rossz?

— Démon! — mondtam fogcsikorgatva.

Minden erőlködésem dacára dialalmaskodott rajtam a borzasztó varázs. A park körülünk édegné vált, édes

örömök fogtak el s magamon kívül így szóltam a leányhoz:

— Kész vagyok folytatni veled az ilyen játékokat, de csak ugy, ha előbb megkérem a kezedet.

Elkomolyodott, erősen rám nézett s duzzogás árnyékolta be a száját. Végre a fejét rázva:

— Édes anyám el fogna utasítani — mondta.

— Az édes anyád? — kérdeztem csodálkozva.

— Különbén én is korarat adnék ukeked.

— Ah! — mondtam lehangoztan.

Majd dévajagsággal gondolva a nézése miatt, melyből újra guny és némi hóbort áradt ki:

— Es ugyan miért? — kérdeztem.

— Mert! — felelte.

— Nem szeretsz?

— Nem azért.

— Hát miért? Nagyon fiatalok vagyunk?

Az ajkát harapdálta, míg a szemei még tündök-
lőbben csillogtak.

— En talán magam sem igen értem — vallotta be — De később majd megtudod, megmondom neked.

— Helyes! — fogadtam el. — Nem jövök többet ide hozzátok.

Szavamnak állottam. Alig láttam őt később kétszer-háromszor az anyja jelenlétében Majd visszatértem Párizsba a beiratkoztam a jogi egyetemre. Bosszúságom nem tartott sokáig. Azt hittem, hogy csak óvatosság volt a lányka részéről, aki látta a veszélyt, melylyel provokáló kacérsága fenyegette.

Egy hír azonban csakhamar eloszlatta ezt az illuziómat. Egy levél a lányka férjhez menetelét adta hírül. Valami nagyon gazilag negyvenéves férfi vette el Nincs szó annak az eset-lésére, ami e hirre bennem végbe ment. Elmondtam a lányt önző haszonlesőnek s egyuttal átkoztam egykori skrupulusaimat, a felajánlott paradicsomot, melytől finom érzésem elfordult.

óvadék, vagyis az u. n. vagyoni felelősség — hasznavehetetlensége már vitán kívül áll.

Eppen azért az 1904. VII. t.-c. a biztosíték tételi kötelezettséget már meg is szüntette és a befizetett biztosítéki összegnek 5 év alatti visszafizetését rendelte el.

Sok város a törvény ezen rendelkezéseit tartva szem előtt — bár ez csak az állami hivatalokra nézve intézkedik imperatív módon — már el is töltötte a hivatali biztosíték intézményét.

De még ott is, ahol továbbra is fentartják az eddigi rendszert. Az illető pénzkezelő fizetésének $\frac{2}{3}$ -ad része erejéig terjedő, vagy legfeljebb annak megfelelő összegű biztosíték letételét kívánják meg.

Eppen ebben rejlik az óvadék hasznavehetetlensége, mert ez tekintve azon körülményt, hogy a pénztárnokok, ellenőrök stb. a legtöbb városban sajnos még mindig nagyon silányul vannak dotálva — így az általuk letett biztosíték is csak 1000—2000 K lehet.

Amíg tehát a vagyont kezelő tisztviselő becsületos, tiszta kezű, az óvadéknak lekötése felesleges. Amikor pedig az illető sikkaszt, bizony ha egyéb vagyona nincsen, az óvadékból az elikkasztott összeg vajmi ritkán lesz fedezhető.

Nem nevétséges és nem kómiikus az, amikor a Kecskeméti Győzők által elikkasztott 800.000 koronának fedezetül elő lehet rántani a biztosítékul letett 800—900 koronákat, hiszen ez a bűnvádi költségekre sem elegendő.

Celja volna a biztosítéknak továbbá még az is, hogy a számadásokból folyó esetleges csekélyebb differentialis összegek ebből fedeztetnének.

Ez a szempont sem tarthatja magát, mivel a vagyont kezelő tisztviselő ilyen esetekben hivatali reputációja érdekében sietni fog a csekélyebb eltéréseket kiegyenlíteni a saját zsebéből s nem fogja várni, hogy felettes hatósága ezeket biztosítékból szerezzze be.

Szerény véleményem szerint három kellék szükséges ahhoz, hogy az ügyszóló napirenden levő sikkasztások — pénzmanipulációk száma a lehető legcsekélyebbre redukálódjék.

Ezek a következők:

1. Fizessék a vagyont kezelő tisztviselőket olyan mértékben, hogy azokat anyagi gondok sohasem bántsák s ily módon nyugodt megélhetést biztosítsanak nekik.

2. Ezekre az expanált állásokra mindig tiszta multu — kipróbált egyéneket alkalmazzanak s ne azokat, akiknek az állások elnyerésére egyetlen s legfőbb igényük a rokonság s az összeköttetés.

3. Aljjon a pénzkezelő tisztviselő felettes hatósága illetőleg az erre hivatott organumok részéről állandó és intenzív ellenőrzés alatt.

Hiszen, ha érdeklődéssel kísérjük a csaknem mindennap megismétlődő sikkasztásokat — lehe-

telenség nem tapasztalunk azt, hogy a legtöbb esetben az ellenőrzés hiányára vagy a feleletlen ellenőrzésre vezethetők azok vissza.

A büntető törvénykönyv 462. és 463. §-ai a hivatali sikkasztás elkövetőjére a lehető legnagyobb büntetést állapítják meg, amikor kimondják, hogy az 2 évtől 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő; ha pedig az elikkasztott vagyontérték 2000 koronán túlhalad, 5 évig terjedhető fegyház a büntetése. Végül 5 évtől 10 évig terjedhető fegyházal büntetetik az, aki sikkasztása elpalástolása végett hamisítást is követ el.

A Btk. ezen szigorú rendelkezései azonban csak a közhivatalnok sikkasztásokra vonatkoznak.

A nem hivatali sikkasztás és hűtlen kezelés is szigoruan büntetetik, erről szólnak a Btk.: 355—358. §-i, melyek az elikkasztott vagyont érték szerint vétségnek, illetőleg büntetnek minősítik a sikkasztást s a vétségre 1 évre terjedhető fegyházal, míg a büntetett 5 évig terjedhető börtönbüntetését állapít meg s egyszersmind a szabadságvesztés büntetésén felül a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is megállapítandó.

Látni való tehát, hogy a sikkasztás elkövetőjét a Btk. §-i nagyon szigoruan sújtják. Még nagyobb kell e büntetést vennünk akkor, ha figyelembe vesszük azt is, hogy a közhivatalnok, amint bűnös manipulációja felfedeztetett — eo ipso erkölcsi halott — a társadalom megveti, kiközösíti s az addig mindenki által kedvelt, szeretetreméltó s köztiszteletben álló egyén egyszersmind nyomorult hitvány alakká lesz, akinél többre becsülik az utcasarkai hordárt is.

Mily szezélyes játéka a sorsnak!

A sikkasztás büntetését már azért is tulszigoruan kell tartanunk, mert a sikkasztó, aki fegyelmi uton hivatalvesztésre ítéltetett — megfosztatik a mindennapi kenyereitől s úgy ő, mint családja koldusbotra jut, amennyiben a különben megillető nyugdíj, kegydíj s egyéb kedvezményekről elesik úgy ő, mint családja.

Ezen csekély kitérés után ismét oda concidálok, hogy a hivatali visszaélések, sikkasztások ellen a legjobb fegyver az ellenőrzés, mert hiszen látjuk az előbb elmondottakból, hogy a büntető intézkedések nem ekkor érnek.

Præventív intézkedéssel lehet csak a sikkasztásoknak elejét venni. De ez az ellenőrzés aztán legyen valóban ellenőrzés, ne csak olyan sablonos dolog, melyet az arra hivatott közegek és szakaszervek, csak a formalitás kedvéért — gépiesen végeznek.

Legyen az ellenőrzés váratlan, úgy hogy arról a pénzkezelők előzetesen értesülést ne szerezhessenek.

Legyen továbbá gyakori, vagyis ne csak a szabályzatban előirt időnkénti pénztárvizsgálatok tartassanak, hanem legalább hetenként egyszer a számvételek tartassanak vizsgálatot a pénztárakban s a készpénz készletet olvassák fel.

Legyen az ellenőrzés a pénz, az okmány, raktár kezelés, leltári tárgyakra, az értékek biztonosságára s az egész ügy- és számvitelre kiterjedő.

A vizsgálatok alkalmával tehát nem szabad csupán a kémpróbaakra szorítkozni a kiküldötteknek, mert az ilyen vizsgálat és ellenőrzés mellett a bűnös manipuláció felderítetlen marad. Erre ugyanis világos példát szolgáltatott már számos eset, amikor is egy sikkasztásból folyólag lefolytatott beható, lelkiismeretes rovincsolásnál kitűnt, hogy a manipuláció már sok év óta folyik, pedig az időnként „patriarchalis módon” megtartott vizsgálatok alkalmával „minden rendben levőnek”, s az összes készpénz készlet „hiánytalanul találtatott”!

Az ellenőrzést hivatászerűleg gyakorló organumok ne elégedjenek meg azzal, hogy p. o. naponként az összes vagyonszámlákat magában foglaló főnaplót az általuk vezetett ellenőrzési naplók végösszegével összehasonlítsák, mert ez téves telfogás és hamis kontroll, — mely könnyen megboszulhatja magát.

Nem az a fő ugyanis, hogy a pénz a papíron, hanem az, hogy a kasszában legyen meg hiány nélkül.

Sok helyen a pénztárvizsgálatokat akként tartják, hogy a készpénzt pénztárként különkülön olvassák fel. (P. o. házipénztár, letét pénztár, kórház pénztár, utadó pénztár, stb.)

Ez nem célszerű és nem helyes eljárás, mert így az esetleges sikkasztás leplezetlen marad.

Megtörtént ugyanis pár évvel ezelőtt egy városban, hogy a vizsgáló bizottság elnöke, amikor a házipénztári készletet számolták fel, feljegyezte

az egyik ezer koronás bankjegy számát, mely számú bankjegyet a következő pénztár készpénz készlete közt is ott talált.

Természetes azonnal nyilvánvaló lett a manipuláció s az erre megindult vizsgálatkor tünt az elnök ki az is, hogy bizony a derék pénztárnok már sok év óta üste ezt a mesterséget és károsította meg ezekkel városát.

A kasszában levő összes készlet egyszersre kiteendő az asztalra a kiküldött bizottság elé s amíg a számvéző a naplót zárja le s állapítja meg, hogy mennyinek kell lenni a kasszában, addig a bizottság többi tagjai a pénzt olvassák meg. Ilyen módon tartva a vizsgálatot — az előbbi eset nem fordulhat elő.

Ha mindezek, melyeket a pénzkezelés, ellenőrzés, vizsgálat tekintetében kifejtettem, betartanak — hiszem, hogy az újságok kevesebb szenzációval kedveskednek az olvasóknak — és sok embernek és sok családnak nem lesz megsemmisítve a jövője és nyugodalma.

Hirek.

— **Választási elnök.** A vármegye a Kőszegi december hó 27-én megartandó képviselőtestületi választás elnökévé, valamint a tisztújítás helyettes elnökévé báró Miske Kálmánt küldte ki.

— **Személyi hírek.** Visszó Sándor a dunántúli ág. h. ev. kerület felügyelője Gyurits Ferenc püspökkel december hó 12-én városunkba érkezik. A kőszegi ág. h. ev. egyházközség az új felügyelőt ünnepélyesen készíti fogadni.

— **Katonai szemle.** Czeisberger József a soproni 18-ik honvédelmi ezred parancsnoka múlt héttől és kedden a helybeli honvédszázalaj felett szemlélt tartott.

— **Kitüntetett kapitány.** Riedl Miklós huszárkapitányt, a kőszegi huszárezred volt parancsnokát, aki jelenleg is kőszegi lakos, a hadügyminiszter a lovasság főszerelése körül szerzett érdemeinek elismeréséül elismerő oklevéllel tüntette ki.

— **Tanítónőválasztás.** Rónai Elzát, Rónai Frigyes helybeli nyomdátulajdonos idősebbik leányát Vaszarban a kőszegi elemi iskolához egyhangulag tanítónőnek választották.

— **Lovas tanfolyamon.** Salamon Ernő honvédelmi nagy lovagló tanfolyamra Sopronba vezényeltetett.

— **Halálozás.** Eitner Ede malomtulajdonos 70 éves korában november hó 29-én Kőszegen elhunyt. Kedden temették el nagy részvét mellett.

— **Öngyilkos hadnagy.** Hadászi Jenő 83-as hadnagy csütörtökön reggel 7 órakor a Király-völgyben fölboltta magát. A fiatal tiszt — tulhajtott szigorúan lett az áldozata. Hadászi nagyon szigoruan, szinte brutalisan bánt alattvalóival. Emiatt gyakran volt ellene eljárás folyamatban. Ez eljárások következményeként félt a tul temperamentumos tiszt. Napok óta feltűnően magabazárközött, kedvetlen volt. Rossz kedvét düh, tivornyázásba akarta fojtani. Éjjelről éjjelre mulatott. Így tett szerda éjjel is, amikor utoljára mulatott reggelig. A mulatás után kiment a Király-völgybe, hol az egyik szőlő mellett elővette revolverét és fölboltta magát. A lövés zajára egy közelben tartózkodó számos ember futott hozzá. Ekkorra azonban Hadászi már vérző fejével eszméletlenül állapotban tetregett s földön. A napszám azonnal jelentést tett az esetről a rendőrségnek, honnan viszont a kasszáját értesítették. Mire a katonák és rendőrök kisérték az öngyilkos színhelyére. A hadnagy már halott volt. Holttestét a temető halottas házába szállították. A katonai és polgári hatóság nyomában megindította a vizsgálatot. Hadászi lakásán házkutatást tartottak. Ruháinak zsebeit is kikeresték, de sehol se levelet, — se egyebet nem találtak, amiből az öngyilkosság közvetlen okára következtetni lehetne. Minden valószínűség amellet szólnak, hogy Hadászi az ellene indított büntető eljárás következménye elől menekült a halálba. Holttestét Szombathelyre szállították, hol tegnap temették el. A szerencsétlen ember 25 éves volt.

— **Laehne Hugó beszámolója.** Megittuk lapunk legutóbbi számában, hogy Laehne Hugó országgyűlési képviselő beszámolója tart. A beszámoló mara volt élvezve. Most azonban arról értesülünk, hogy országgyűlési képviselőnk szerdán, december hó 9-án tartja meg beszámolóját. A beszámólón több Jus-h-párti képviselő is megjelenik. A képviselőt és a vele érkező vendégeket kedden este nagy ünnepélylyel fogadják s este a Struc vendéglőben bankett lesz. A beszámoló iránt nagy az érdeklődés.

— **Megyei főföldadó bizottság.** A legutóbbi megyei gyűlésen megalakították a megyei földadó bizottságot, mely bizottságra a következők választottak be: Rendes tagok: Weöres István, Horváth Miklós, Maróthy László, Bersits Béla, Szabó Ernő, Schlenger Sándor, Mező Gyula, Stur Lajos, Sövegjártó Kristóf, itj. Kulcs József, Reverencsis Géza. Póttagok: Radó Lajos, Chernel Antal, Seebach Károly báró, Pick Vilmos, Narkovits Dénes, Hettyey Lajos István, Oxenhöter János, Nagy Elek, Szova Ferenc, Anbóh János, Horváth Lajos és Szeibold János. A földadókataszter kiigazításánál előfordult visszasságok megállapítása ennek a bizottságnak a hatásköre. A bizottság úgy van összeállítva, hogy benne a földbirtokos osztálynak minden rétegét képviselve van és így teljes megyenyugással nézhet ki a kis-, közép és nagybirtokos egyaránt a bizottság működése elő. A bizottság tagjai hivatalos teendőiket napidíjat kapnak és pedig tíz koronát naponta utiköltésért.

De multak a hónapok, a lányka emléke elmosódott fejemből. Parisz zajában. Egy ismerős családnál találkoztunk végre egész váratlanul. Köszöntöttem a kénytelen-kelletlen szót váltottam vele. Ugyanazt a tekintetet vettem észre újra nála, de még nyugtalanitóbban.

— Még mindig neheztem rád? — kérdezte tőlem.

— Távolról sem! — nyugtattam meg. — Megértettem, tökéletesen megértettem.

— Nem! — mondta ő.

Karomba fütte a karját s az üvegház felé vont. Es itt a magányban szólt:

— Emlékszik ön rá, hogy az édes anyám elvált a férjétől?

— Nos?

— A kis leányok szeme már sokat tud látni. Szentanuja voltam a szüleim pörlekédséinek. De valójában csak akkor ismertem az életet mikor megtudtam, hogy az apám és az anyám házassága szerelmi házasság volt, hogy sok nehézség leküzdésével lettek egymásé. A két család ellenzése dacára. Nos, ez a nagy szerelem pár hónap alatt elpárolgott. Ezért feltettem magamban, hogy ha szeretni fogok valaha valakit ahhoz semmi áron sem megyek férjhez.

— Hogyan? — kérdeztem. — Hát ezért? De hisz ez örültég.

— Az lett volna az örültég, ha tehozzád nőül megyek ki tudja, hol volnánk mostan.

Csábosan mosolygott rám, míg szemem perzselő lángokat lövelték. Aztán, mert haboztam megérteni hozzá- m hajolt s lihegve sugta:

— A nőd nem, de a kedvesed igen!

Megtántorodtam, mert a szép asszony szenvedélyesen átöltött s forró csókot nyomva ajkaimra, sietve kiosont.

Szerelmünk ily módon megőrizte a költészetét; és szokatlan sokáig, három álló esztendeig tartott. Nem tagadom, hogy voltak viszonyok szomszédosabbak a valódi boldoghoz vagy méltóbbak a bölcsnek csodálatára. És ha a mi szerelmünkben az én asszonykám nem akart mást csak a rózsát, tartozom neki legalább is azzal a beismeréssel, hogy viszont én sem ismertem annak tövisét.

P. A.

— Az új városi erdőlistát. *Dolcsall Aladár*, kit városi képviselőtestülete mult hó 24-én egyhangúlag megválasztott, tegnap jelentkezett szolgálati teljére.

— A községi függetlenségi párt ma vasárnap a városi közgyűlési termében délelőtt 11 órakor értekezletet tart. Az értekezlet tárgya *Laashe* Hugó országgyűlési képviselőnk, valamint a vele Kőszegre érkező képviselők ünnepélyes fogadtatása.

— Képviselők Kőszegen. *Laashe* Hugó szerdai beszámolója a képviselők már kedden este Kőszegre érkeztek. A beszámolón *Mérey* Lajos, a Juszth part elnöke, *Madarász* József, *Éitnar* Zsigmond és *Gáhard* Sándor orsz. képviselők vesznek részt. A községi függetlenségi párt választmányja szerdán este ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a képviselőket ünnepélyes fogadtatásban részesíti. A beszámolót szerdán délelőtt 10 órakor a Mulató nagytermében tartja meg.

— Városi közgyűlés. Rövid lélekzetű közgyűlést tartott Kőszeg városi képviselőtestülete csütörtökön. A közgyűlés mindössze tíz percig tartott. A napirenden kisebb jelentőségű folyó ügyek szerepeltek, melyek gyors egymásután nyertek elintéztet. Jövőhagyta a közgyűlés *Grünzseisz* Antal gyepmesterrel kötött szerződést a gyepmesteri telep körüli ingatlanra nézve. Felvette a városi kotelékébe ötv. Losádý Ferencnének gyermekeivel együtt. Elfogadta a közgyűlés az elhagyottá nyilvánított gyermekek segélyalapjának 1908 évi számadását 1599 K 86 fillér bevétellel és ugyanannyi kiadással. Törleszt hozta a közgyűlés *Ruisz* Józsefnek terhére előírt 22 K 40 fill. és néhai *Brenuer* Sándorné terhére előírt 67 K 87 fillér csatorna csatlakozási díjat, mert azok téve-en lettek kivétel. Ugyancsak törölte C-eh *Karoly* lakbér hátralékát, mert nevezett ismeretlen helyre távozott. A halászati jogot évi 20 kor. bér mellett *Drach* Heurik századosnak adta ki a város. Elutasította *Rausz* Istvánt, a volt városi erdőlistát összevető Rausz kérelmével, hogy térje után temetési járulékot fizessen a város, mert *Rausz* István esküt nem tett a nyugdíjintézetnek sem volt tagja. *Imre* Lajos és *Kulcsár* Gyula községi illetőségét megtagadta a közgyűlés, majd felhatalmazta a polgármestert, hogy a késedelmesen fizetők ellen pert indítson. Ezzel a közgyűlés véget is ért.

— Felolvasás a főgimnáziumban. Ma vasárnap délután *Wohimut* József tanár folytatja előadását Rómáról a főgimnázium dísztermében. A felolvasás tárgya, mint a felolvasó tanár mult vasárnapi előadása végén kijelentette, különösen Szt.-Péter-templom és a vatikán lesz.

— Erdős Richard Kőszegen. Nem mindennapos műveltségben volt része vasárnap Kőszeg zenekedvelő közönségének. A magyar kir. operaház kiváló tagja Erdős Richard, eljött egy estére vendégszerepelni a községi színtársulathoz. A kiváló operanékes az est során több opera ariát énekelt, igazán tüneményes művészettel. Ugy látszik Kőszegen kevesen ismerték a művészt, így csak kevés publikum hallgatta végig a minden tekintetben kiváló művészi előadást. Ez a kis közönség azonban annál lelkesebben ünnepelte a jeles vendégművészt, akit színi nem akaró tapaviharok kényszerítettek arra, hogy fenomenális számait többször is megújítsa. A megismerés után most már Kőszeg zeneértő közönsége unszolta a színiigazgatót, hogy Erdős Richardot még egyszer hívja meg Kőszegre. Az igazgató eleget is tett a közönség óhajának és Erdőst szerdára újra meghívta. Erdős azonban nem jött el. A jeles művész, mint értesülünk, akadályozva volt Kőszegre jönni.

— A községi bencés főgimnázium *Máriakongregációja* új tagjainak fölvétele alkalmával f. é. december hó 8-án d. u. 6 órakor ünnepélyt rendez az intézet dísztermében. A tagfelvételt *Kincsz* István apátplébános tartja d. e. 8 órakor a bencés templomban. Az ünnepély műsora: 1. Czilbuka: Szerenade. Játssza a zenekar. 2. Ünnepi beszéd. Mondja *Saary* E. VIII. o. tan., a kongr. I. asszisztense. 3. Mendelssohn: Mi lenne dalok nélkül. Előadja az énekar. 4. Kovács: Őszi hangulat-változás. Játssza a zenekar. 5. Farkas: A vén Ambrus fia. Szav. *Heredus* J. VI. o. t., kongregánista. 6. Chopin: Gyászinduló. Játssza a zenekar. 7. Kalocsay: A vörös liliom eredete. Szav. *Csikós* J. II. o. tan., kongr.-jelölt. 8. Tres faciant collegum. Előadja az énekar. 9. Prónay-Abrányi: Rákóczi zászlója. Melodráma. Szav. *Borossay* J. VIII. o. t., kongregánista. Harmoniumon kíséri *Chilkó* S. VII. o. t., a kongr. karnagyja. 10. Magyar népdal. Előadja az énekar. 11. Jánosi: Ne féltsétek a magyart! Szav. *Bella* J. IV. o. t., konzultor. 12. Rákóczi-induló. Játssza a zenekar. Jegyek előre válthatók *Roth* Jenő könyvkereskedésében. Számozott ülőhely 1 K., a három első sorban 2 K. Számozatlan ülőhely és állóhely 60 fillér.

— Hangversenynek nevezik azokat a zeneestélyeket melyeket a helybéli kávéházakban cigány — vagy ha úgy tetszik nemzeti zenekarok rendeznek, igaz, hogy csak néha-néha érdemlik meg a hangverseny elnevezést, mert bizony nem igen törekednek arra, hogy mindig szépen játszanak és esztendőfőn át élnek egy — ugyanazon műsorból, hogy meg tudja még a legnagyobb zenekedvelő is. De még egy másik ok is arra szolgál, hogy ez estélyek a hangverseny elnevezést meg ne érdemeljék. Fura szokás lett, hogy azon estélyeken, melyen a helybéli úri közönség családostul jelenik meg egy kis zenét hallgatni s kedélyesen elszórakozni, ugyanakkor akadnak egyes extramulativányok, akik a zenét maguknak foglalják le, huzatják nótáikat, néha-néha bele is ordítanak, s ha fokozódik a jó kedv egy-egy kurjantással s hangos énekszóval hívja fel a közönség figyelmét, hogy a „ki a legény a csárdába“. Ez a lura szokást sehol nem tapasztaltuk. Előkelő helyiségben úri közönség jelenlétében mindenki a jelenlévő úri közönséget respektálni köteles. Különben is joga van ott mindenkinek azt kívánni, hogy a zene a színpadon belüli időben csakis az egész közönségnek ját-

szana. Ezzel úgy sem törődik senki, ha a Géza valakinek a kedvencművészt is beleveszi a műsorába. Bárna merjük állítani, hogy se a közönség, de elsősorban maga a helység tulajdonosa azonnal közbe lépne s rendet teremtené, ha valami szabólegény odavetődne s a cigányzene foglalatásával és kurjongatásával kellemetlenkednék. Ugyanez áll akkor is, sőt még inkább, mikor nem szabólegény teszi. Igen kedves dolog az, hogy kávéházainkban meghonosult a családi zeneestélyek rendezése. Miért ne legyen az asszonynak és leánynak is alkalma, különösen mikor egyéb szórakozás úgy is oly ritka, egy kis zenét hallgatni és néhány órát kellemesen elcsévegni. Uritársasághoz illő ez. De azután úri is legyen minden tekintetben. Akinek ez nem kell, menjen a szeparába.

— A vas megyei vasutak fejlesztése. Az állandó választmány előterjesztést tett a megyegyűlésnek, küldjön ki egy bizottságot, annak tanulmányozására, hogy a vármegye mely vidékeinek van legközelebb szüksége vasutara és a vármegye milyen arányban járuljon hozzá ezen vasutvonalak támogatásához. A bizottság tagjává Kőszegről *Kreyler* Lajos és báró *Miske* Kálmán megyebizottsági tagokat választották meg.

— A községi állatvédő egyesület folyó évi december hó 12-én délelőtt 11 órakor tartja a városi közgyűlési termében az évi rendes közgyűlést. *Chernel* István elnökele alatt. A tárgysorozat a következő pontokból áll: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés az egyesület működéséről. 3. Zárószámadás. 4. Alelnök választása. 5. Indítványok.

— Mezőgazdasági cselédek jutalmazása. A földmívelésügyi miniszter mindazon mezőgazdasági cselédeket, akik hosszabb időn át megszakítás nélkül egy és ugyanazon birtokosnál, vagy annak örökösénél szolgáltak, pénzbeli jutalomban részesíteni óhajtván, közölte Vas megye főispánjával a jutalmazás feltételeit és felhívta, hogy javaslátát tegye meg. Vármegyénk főispánja viszont a jutalmazandók kijelölésével a Vas megyei Gazdasági Egyesületet bízván meg, az egyesület felkéri mindazon földbirtokosokat és bérlőket, akik hűséggel szolgáló cselédek jutalmazására színt helyeznek, hogy azok szabályszerű szolgálati bizonyítványt, amelyben a szolgálati ideje és minősége kitüntetve van és amely bizonyítvány a község előjárósága által is aláírandó, legkésőbb t. évi december 31-ig a Vas megyei Gazdasági Egyesülethez Szombathely beküldjék. — Megjegyzendő, hogy korábban már jutalmazott cselédek újabb nem jutalmazhatók.

— A miniszter a hatósági husszokról. A földmívelésügyi miniszter leiratot intézett a vármegyéhez, amelyben a hatósági husszák jogi természetét körvonalozza, el akarván oszlatni azon téves felfogásokat, amelyek ez intézmény mibenléte felől még hivatalos körökben is uralkodnak. A miniszter megállapítja, hogy a hatósági husszák közzintézmény, amelyben húsiparosok és állattulajdonosok hatósági felügyelet mellett a közfogyasztásra nem föltétlenül alkalmas, hanem csak használhatóvá tett vagy kevésbé értékes húst kimérik. A hatósági husszákban a mézarszékbe nem való húst árusítják. Jól meg kell különböztetni ezt a hatósági husszákot a hatósági mézarszékétől, amely utóbbi a hatóság magánjellegű ipari üzeme. A miniszter egyúttal közli, hogy a közfogyasztásra föltétlenül alkalmas húst csak akkor lehet a hatósági husszákban kimérni, ha az állat kényezervágás útján vágatott le, vagy pedig, ha a közforgalom korlátozása által az állatkivitel gátolva van, vagyis olyan esetekben, amikor az állattartó gazdái volna szolgálatba a húsiparosok önkényének.

— Felhívás a községi bortermelők szövetkezete tagjaihoz. A nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete 1910. évi február hó folyamán Kőszegen egy háromnapos tanfolyamot nyit, melyben a szőlőszedők a helyes szőlőművelésre, főképp pedig a zöldeltványok készítésére egy kiküldött praktikus szakértő által lesznek kioktatva. A tanfolyamon résztvevők személyenként 1 koronát fizetnek azon esetben, ha csak 20 résztvevő jelentkezik, ha pedig 40 jelentkezik a díj csak 50 fillér; tess az egész tanfolyamra. Miután szőlőhegyeink a phillozera gyors elterjedése által mindinkább ritkulnak, igen kívánatos volna, ha minél több bortermelő részt venne a tanfolyamon. Bejelentéseket a tanfolyamra e hét folyamán elfogad a bortermelők szövetkezetének elnöksége. *Marton Károly* elnök.

— Színeszet. Utolsó előadását tartja ma *Kiss* Árpád színtársulata Kőszegen. A társulat innen Körmenre megy. *Kiss* Árpád ügyesen szervezett társulata egy hónapra át működött városunkban a közönség méltán megérdemelt pártfogása mellett. Megelégedetten távozik tehát a társulat Kőszegről, melynek színpártoló közönsége mindig szívesen emlékezik vissza azokra a kellemes estékre, melyek akárhányszor művészi élvezetet nyújtottak. Az elmúlt héten *Erdős* Richard a m. kir. operaház kitűnő énekesé és *Antal* Erzsé a soprán színház tagja vendégszerepeltek. Igazán reméljük, hogy Erdőst másodsor is nem hallhattuk. *Antal* Erzsé az Elvált asszonyban, Aranyvirágban, Varázskeringőben, Vig özegegyben játszotta a címszerepeket kellemes hangja, kitűnő játéka mindannyiszor tapsra ragadta a közönséget. Tegnap a *Fuzsitus* kisasszony című operett ment, ma pedig a *Piros bugyellárás* kerül színpadra s ezzel egy kellemes színi idény nyert befejezést.

— Egy fővárosi cég jubileuma. *Kertész* Pál férfi és női divatárú üzlete Budapest, Rákóczi-ut 40. sz. alatt mely egyik látványosság a fővárosnak, most jubilált, amennyiben 15 esztendője annak, hogy üzletét alapította. Ez alkalomból pazar kiállítású katalógust adott ki, melyet mindenkinek ingyen küld, ki ez iránt egy levelező-lapon hozzá fordul.

— Nem lesz olcsóbb a telefon. Magyarországon a telefondíjak nagyon ma assk s ez nagy terhet ró kereskedelmi és ipari életünkre. Régi törekvése ezért kereskedelmi és ipari köröknek, hogy leszállítsák a telefondíjakat. A kereskedelmi és iparkamarák nagy

energiával sürgették a telefondíjak mérséklését, mint-hogy azonban a kereskedelmi miniszter leirata szerint a telefon díjakat az egész világra nézve egyöntetű alapon kell szabályozni, új díjszabást egyhamar nem várhatunk.

Közegészségügy.

Jakab László dr. városi ligeti szanatóriuma Budapeston.

Már régen érzett hiányt pótol az a nagyszabású szanatórium, mely a fővárosban a Nagy János-utca és Aréna-ut sarkán, közvetlenül a Városliget szélén épült a modern technika és gyógytudomány minden új és kipróbált eszközeivel felszerelve. A már külsőleg is minden csint és kényelmet eláruló hatalmas épület belsőleg oly berendezést és komfortot mutat, hogy ehhez hasonló gyógyintézet nemcsak hogy hazánkban, de még az ily intézményeiről annyira híres Ausztriában sem található.

Eddig betegünknek, de különösen a cukor, gyomor és bélbetegeknek, továbbá közzvényeseknek ezrei mentek ki a külföldre, hogy bántalmaik ellen ottani gyógyintézetekben találjanak drága pénzért s idegen szó mellett enyhülést. Kiváltképpen Ausztria vezetett eddig e téren s oda zarandokoltak a magyar szenvedők azért, mert itthou nálunk bizony nem volt olyan gyógyintézet, mely mindama gyógyászati kellekkel egy helyben lett volna felszerelve. Nemcsak hazánkban de még a messze földön sem találunk s így betegünkre nézve egyenesen áldásos intézmény e moderu szanatórium, mely e mellett olcsó áraival is elsősorban számításba kell, hogy essék közönségünk előtt.

Az orvosi tudomány s felszerelés dolgában tökéletes, külsőségekben pedig rendkívül izléses és szimpatikus intézetet megmutatták az újszágok képviselőinek és az orvosoknak s a vendégek ószinte csodálkozással üzték végig az összes helyiségeket, amelyekben mindent megtalálnak a betegek, amit az intézet orvosai a külföld legnagyobb szanatóriumaiban egyenként megfigyeltek és tanultak. Az intézet szemlelői egyhangu lelkesedéssel ismerték el, hogy a *Jakab* dr. féle Liget-szanatórium a lehető legtökéletesebb minden e nemű szanatóriumok között. Megvan ebben az intézetben minden, ami a beteg-ég felismeréséhez okvetlenül szükséges. A legmodernebb s drága berendezésű laboratóriumok, görcsövi készülékek s nagy Röntgen — laboratórium segítenek a betegek vizsgálatában. A gazdag berendezésű vizsgyógyintézetben szebbnél-szebb és igen elmes készülékek sorakoznak egymás mellé, hogy vízzel meleggél, villamosággal, szénsavas fürdőkkel stb. gyógyítsák a szenvedőket. Nehéz elsorolni egyszeri látás után mindazt, amit ebben a nagyterjedelmű intézetben a látogató egy sétájában tapasztalhat. Az egyik nagy teremben az u. u. *Zauder* gépek gyurják, mozgatják az embereket, amely gépek segítségével az emberi test egyes részeit szabályos mozgásba hozhatják, anélkül, hogy az illető a helyéből kimozdulna. Így pl. lovagolhat, evezhet, bicyclizhet stb. mindent egy helyben. Aztán gépeket láthatunk, melyek az asztmás betegek lélekzetét segítik elő. Mindenesetre egyik legérdekesebb része az intézetnek a lapos háztetőn levő téli-nyári nap és legterdős, ahonnan mées kiutat nyílik a Városliget legköltöbbs részére. Az egész épületben előmlő bájos intimitás, mely az előcsarnoktól kezdve végig kíséri a beulakót a tervező építőművészek: *Komor* és *Jakab* művészetét dicséri. Meleg derűs kedv uralkodik itt, amely feltétlenül üdítőleg hat a betegekre, bizonyos hogy hazánk nagyot nyert ezzel az intézménnyel, melynek vezetősége már egyedül is garancia arra nézve, hogy a maga elé tűzött humánus célokat pontosan végre is tudja hajtani. Emellett egyik óriási előnye, kitűnő fekvésén s a modern pazar berendezésén kívül (pl. sok lakosztobához, mindjárt mellette külön fürdősoba) azok a valóban olcsón megszabott egységárak, melyekbe a kezelés, orvosi felügyelet, előírt géphasználat stb. szóval minden ami a gyógyuláshoz okvetlenül szükséges benne foglaltatik.

Az intézet igazgatója *Jakab* László dr. akinek felesége: *Rácz* Hanna dr. maga is kitűnő orvos; a fizika-therapiai osztály vezetője *Arányi* Zsigmond dr. herculesfürdői fürdőorvos, a testgyógyászati osztályt *Mikó* Vilmos dr. főorvos vezeti, az intézet alorvosai: *Lukács* Pál dr. és *Tausz* Géza. dr.

Közgazdaság.

A mezőgazdaság és az általános drágaság.

Irta: *Jenzenazky* Pál az O. M. G. E. ügyvezető-titkára.

Nemcsak a fővárosban általános a panasz, de a vidéki városok lakossága is sulyosan érzi a megélhetési viszonyok sulyosodását, a legszükségesebb háztartási és togyasztási cikkeket folytonos és állandó drágulását. Ugy a szaksajtóban, mint a helyi orgánumokban állandó panasz tárgyat képezi ez a körülmény s valljuk be nem ok nélkül, mert az a jelenség, hogy a legszükségesebb fogyasztási és háztartási cikkekre ára fokozatos emelkedést mutat, tulajdonképpen exisztenciáját kezdi ki egyes társadalmi osztályoknak, kik kiadásai növekedésével arányban bevételeik növekedésére nem számíthatnak.

Egyes vidéki városok már komolyan foglalkoznak az általános drágaság enyhítésének kérdésével, azonban még mindig csak a tanulmányozásnál tartanak, ami különben nem is történetik másként, mikor a bajgyógyításához az előidéző okot kell kikutatniok, mely előidéző ok pedig az egyoldalú szennelődő által ugyan-csak kifürkészhetetlen.

A közlekedési viszonyok terén az utolsó években bekövetkezett drágaság már a múlt években igen élénken foglalkoztatta az összes társadalmi osztályokat a termelők szempontjából a magyar gazdák legáltalánosabb testülete az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is nyílt ülésében vitatta meg az okokat, sőt az élelmiszerek drágasága miatti panaszok, valamint a közlekedési viszonyok javítását és rendezését sürgető kívánások magát a kormányt is akcióra készítették ebben az ügyben. A pénzügyminiszter kezdeményezésére tanulmány tárgyává tette ezt a kérdés a drágaságot előidéző okok összegyűjtése széles alapokon indult meg. Sőt mikor egybegyűjtve volt az erre vonatkozó értékes anyag, szaktanácskozmány is volt abból a célból, hogy megállapíthatók legyenek azok a módok és eszközök, melyek a közlekedési viszonyok javítására alkalmasoknak látszanak.

Ugy a pénzügyminisztériumban annak idején megtartott ankéton, mint a felületes sajtóban is megkísérítették egyes körök a kérdést oly irányban tárgyalni, mintha az általános drágulásnak elsősorban a termelő közönség a általában a mezőgazdaság volna az okozója, azonban csakhamar kello értékükre szállottak le az ilyenféle próbálkozások, midőn a mezőgazdasági érdekek képviselői indokolták meg véleményüket a körvonalazták álláspontjukat, melyhez a mezőgazdaság s általában a termelők érdekképviseleti szervei is mindenben csatlakoztak. Ez az álláspont pedig határozott tiltakozás volt minden oly kezdeményezés ellen, mely a vámvédelmet gyengíti — idegen nyeresztermények behozatalát elősegíteni, valamint a Balkan államok felől ébbszállat és alkati termékek behozatalát engedélyezni célozta volna. Ugyancsak érin-tetlenül kívánta hagyni az őrlési forgalmi tilalmát s nyereszterményeink kivitelét nem csökkenteni sőt fokozni tartotta szükségesnek.

Ezen általános és magasabb szempontok figyelembe vétele mellett a legközvetlenebb kívánalmakra is rámutattak a mezőgazdasági körök az általános drágulás enyhítésének orvosságaként a mezőgazdasági termények és élelmiszerek termelésének fokozása és szervezése tekintetében. E téren különös fontosságu a közvetítő kereskedelem kinövésének megrendszabályozása, illetve lehető kikuszobólése, a termelőknek a fogyasztóval való közvetlen érintkezésbe hozatala lévén, mely téren a fogyasztó és értékesítő szövetkezetek létesítésének előmozdítása lehet legfontosabb teendője a vidéki városok intőző köreinek is akkor, amidőn az általános drágaság megszüntetése, vagy legalább is csökkentése érdekében közreműködni óhajtanak. Mert eleve is hibás, sőt következményeiben a legnagyobb mértékben káros lehetne minden más olyan intézkedés, mely a termelő megrendszabályozását kísérné meg akkor, amidőn csak a rossz akarat nem látja, hogy az általános drágaság legjobban a gazdát sújtja. lévén ő egyttal a legnagyobb fogyasztó is, — rajta kívül pedig a hivatalnok osztály érzi legjobban a drágaság súlyát akkor, amidőn a közvetítő, a drágaság idején csak úgy mint azelőtt, vagy talán még előnyösebb alakban is, — megtalálja a maga számadását.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felelhetetlen halottunk

Eitner & Ede

elhunytá alkalmával a temetésen való megjelenésükkel részvétüket tanúsították, ezuton hála-köszönetet mondunk.

A gyászoló család.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle pekete-füzükorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Egy doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

280 koronás Kassa-Register

teljesen új

120 koronáért eladó.

Belvárosi gyógyszerár Kőszeg.

Páratlan szőlőfaj!

Hogy ezt behoznám, a „Delaware” szőlőt, királyi közjegyzői hitelteljeséssel ellátott eredeti fenykép felvételket készíttettem. A felvétel all egy darab 20 éves csereszepes kifogástalanul duvan termő tőke, 32 fűrt, egy drb 4 éves szőlővessző tőke 168 fűrt és 11 drb. egy sorban lévő 4 éves szőlővessző tőke több mint 1600 kifogástalan és egészséges fűrt szőlőterméssel. Ezek mind ott vetettek fel, a hol jár met nyíre tőle az európai oltványokon a természetes permetezés dacára elpusztult. Így ez az év volt az, a mely bebizonyította, hogy ezen fajnak természetben permetezés nélkül semmiféle szőlőbetegség kárt nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még, hogy oltván és aia a földet megforgatni nem kell, vasszaga tőlben soha meg nem fagy. bora elsőrendű és rendkívül bőtermő. Ezen a neven azonban igen sok más hitvány fajtákat alkak el, ezért a ki a valódi bőtermő és legnemesebb fajt akarja megszerezni, az csak a NAGY GÁBOR fele „DELAWARE”-vesszőt vegye. A DELAWARE szőlő bővebb leírását, természetének királyi közjegyzővel hitelesített eredeti fenykép felvételit szíves kivételben, továbbá a szöveg köré nyomott 40 szép képet tartalmazó

képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm mindenkinek, aki velem címét tudatja. Összeállít körje még ma ezt a tanulságos tartalmú árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról és lugasültetéseiről is ad részletes, helyes utángazdálkodásokat.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos K L Y postá, távirda és távbeszélő állomás.

Levelezés magyar, német, horvát, a srb és román nyelven.

Nyomdász tanoncnak

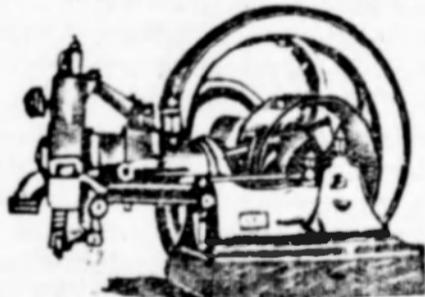
felvétetik egy jóra való fiú

Rónai Frigyes

nyomdatulajdonosnál.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára

Szállit szakkörökben elismert legjobb gyártmányú Benzin, Nyersolaj, Gáz, Petroleum-motorokat és lokomobilokat — valamint Szilvógázmotorokat.

MEGLEPŐ UJDONSÁG! EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselet:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, Teréz-körút 41. — Telefon 12-91

Legnépszerűbbnek jótállás! — Kedvező fizetési feltételek!

ROPS

biztonsági gyorsfűző.

Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik.

Szész ki nem folyhat.

Szészto gyasztásban igen takarékos. Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkeket árusító üzletekben.

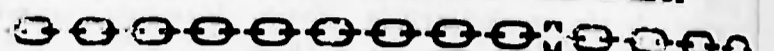
Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv.-Társ BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/39.

Helybell elárusító:

NAGY SÁNDOR.

60 fillért

akár bélyegben is, ha küld az alanti címre megkapja

Tabori Róbertnének

Egy igazi anya szellemi hagyatéka című kis művét.

Lengyel Ödön

Budapest, VI., Andrásy-ut 27.

STOCK COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS & STOCK

gőzpároló telepéből

BACROLA.

Cognac gőztőzde állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt

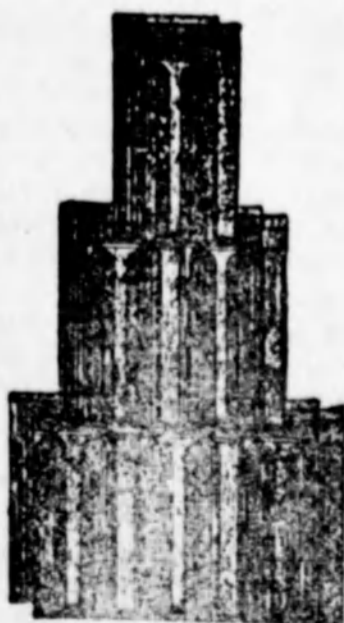
Kapható minden jobb üzletben.

Vedjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp, a Horgony-Pain-Expeller

egy röjónak bizonyult hasiszer, mely már sok év óta legjobb bedorzásoknak bizonyult köszvénynél, oszznál és meghiéseknél. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt boras-laskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzővel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 140 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest 02 Richter gyógyszerár az „Árany oroszlánhoz”, Prágában, Elrabhatarsse 5 neu.

Bohn kikindai eserepe.

Saját érdekében

csak BOHN-féle

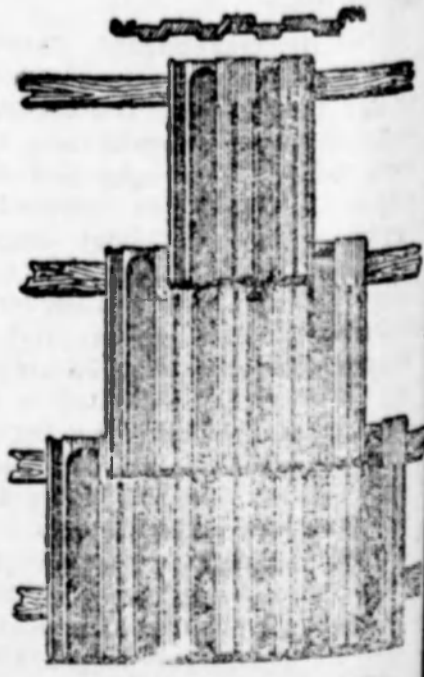
nagy kikindai és zombolyai eserepet fogadjon el és utasítson vissza más : : silány minőségű eserepet, mert : :

csak a BOHN-féle

eserep jutanyos, szep és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

BOHN-CSERÉPGYÁR Zombolya.

Bohn zombolyai eserepe.